

ALMINNELIGE FORRETNINGSVILKÅR FOR HANDEL MED FINANSIELLE INSTRUMENTER MV. GJENNOM VERDIPAPIRFORETAK

(Standard utarbeidet av Verdipapirforetakenes Forbund)

Disse forretningsvilkår ("Forretningsvilkårene") er utarbeidet i henhold til lov om verdipapirhandel (vphl) med tilhørende forskrifter. Vilråene erstatter i sin helhet tidligere versjoner av forretningsvilkårene. Begrep som er definert i vphl har tilsvarende betydning når de er benyttet i disse vilkår.

SpareBank 1 SMN ("SMN") er morselskapet til SpareBank 1 Markets AS ("SB1 Markets"). En del kunder vil ved kjøp av investeringstjenester etablere kundeforhold både til SMN og SB1 Markets. Disse to foretakene har derfor besluttet å utarbeide felles forretningsvilkår. Disse vilråene gjelder dermed både for kunder som bare har kundeforhold til SMN, for kunder som bare har kundeforhold til SB1 Markets og for kunder som har kundeforhold til begge selskapene.

Der vilråene er likelydende for de to foretakene er foretakene i fellesskap angitt som "Foretaket". Dersom et bestemt vilkår bare gjelder for det ene av foretakene, vil dette fremgå eksplisitt.

Foretakets kunder anses å ha vedtatt Forretningsvilkårene som bindende for seg når kunden etter å ha mottatt vilråene inngir ordre, inngår avtaler eller gjennomfører handler med Foretaket.

1 Kort om Foretaket

1.1 Kontaktinformasjon

SpareBank 1 Markets AS

SpareBank 1 Markets AS

Organisasjonsnummer: 992 999 101

Adresse: Olav Vs gate 5, 0161 Oslo

Postadresse: Postboks 1398 Vika, 0114 Oslo

Telefon: 2414 7400

Telefax: 2414 7401

E-post: mail@sb1markets.no

SpareBank 1 SMN

SpareBank 1 SMN

Organisasjonsnummer: 937 901 003

Postadresse: Postboks 4796 Torgard, 7467 Trondheim

Telefon: 07300

E-post: smn@smn.no

For ytterligere informasjon om kommunikasjon direkte med Foretaket, se punkt 26.

1.2 Tilknyttede agenter

En oversikt over SB1 Markets' og SMNs tilknyttede agenter finnes i Finanstilsynets konsesjonsregister på www.finanstilsynet.no.

Ved handel gjennom tilknyttede agenter gjelder særlige regler i verdipapirhandelloven.

1.3 Hvilke tjenester Foretaket har tillatelse til å yte

1.3.1 Foretaket har konsesjon til å yte følgende investeringstjenester:

1. mottak og formidling av ordre på vegne av kunde i forbindelse med et eller flere finansielle instrumenter,
2. utførelse av ordre på vegne av kunde,
3. omsetning av finansielle instrumenter for egen regning,
4. aktiv forvaltning av investorers portefølje av finansielle instrumenter på individuell basis og etter investors fullmakt (kun SB1 Markets),
5. investeringsrådgivning,
6. plassering av offentlige tilbud som nevnt i verdipapirhandelloven kapittel 7, plassering av emisjoner, samt garantistillelse for fulltegning av emisjoner eller tilbud om kjøp av finansielle instrumenter.

1.3.2 Foretaket vil også tilby følgende tilknyttede tjenester:

1. oppbevaring og forvaltning av finansielle instrumenter,
2. kredittgivning,¹
3. rådgivning med hensyn til foretaks kapitalstruktur, industriell strategi og beslektede spørsmål, samt rådgivning og tjenester i forbindelse med fusjoner og oppkjøp av foretak,
4. tjenester i tilknytning til valutavirksomhet når dette skjer i forbindelse med ytelse av investeringstjenester,
5. utarbeidelse og formidling av investeringsanbefalinger, finansielle analyser og andre former for generelle anbefalinger vedrørende transaksjoner i finansielle instrumenter,
6. tjenester tilknyttet fulltegningsgaranti,
7. tjenester i tilknytning til underliggende til varederivater og derivater som nevnt i vphl. § 2-2 femte ledd nr. 5, når disse tjenestene har sammenheng med investeringstjenester eller tilknyttede tjenester som nevnt i bestemmelsen her.

1.4 Tilsynsmyndighet

Foretaket står under tilsyn av Finanstilsynet.²

2 Hva Forretningsvilkårene gjelder

Forretningsvilkårene gjelder for Foretakets investeringstjenester og tilknyttede tjenester så langt de passer, samt tjenester vedrørende transaksjoner i instrumenter som er beslektet med finansielle instrumenter.

For følgende forhold vil det kunne bli inngått særskilt avtale eller tilleggsavtale:

1. handel med og clearing av standardiserte (noterte) derivatkontrakter,
2. handel med og/eller clearing av ikke-standardiserte (OTC) derivatkontrakter,
3. aktiv forvaltning,
4. handel på kreditt,

¹ Kredittgivning til kjøp av finansielle instrumenter

² Adresse: Revierstredet 3, 0151 Oslo

5. tjenester i forbindelse med garantistillelse for fulltegning av emisjoner eller andre offentlige tilbud, herunder plassering av emisjoner eller tilbud og tjenester i forbindelse med fusjoner og oppkjøp av selskaper,
6. innlån og utlån av finansielle instrumenter,
7. oppbevaring og forvaltning av finansielle instrumenter,
8. inngåelse av rente- og valutakontrakter,
9. inngåelse av avtale om pant og finansiell sikkerhetsstillelse,
10. handel med varederivater,
11. handel og oppgjør, herunder clearing i utenlandske markeder,
12. internetthandel, herunder direkte ordreformidling til Oslo Børs eller annet regulert marked, samt eventuell programhandel.

Forretningsvilkårene gjelder i tillegg til særskilte avtaler som inngås mellom Foretaket og kunden. Ved eventuell motstrid mellom slike avtaler som nevnt i forrige ledd og Forretningsvilkårene skal avtalene ha forrang.

Handel og clearing kan også være regulert av særlige handelsregler/standardvilkår ved de enkelte regulerte markedene og oppgjørssentraler der handel og oppgjør/clearing gjennomføres. Ved motstrid mellom Forretningsvilkårene og/eller avtaler som nevnt i foregående avsnitt og slike handelsregler/standardvilkår skal handelsregler/standardvilkår for det regulerte markedet eller oppgjørssentral gjelde.

I tillegg til ovennevnte vil tjenestene som nevnt i punkt 1.3 kunne være regulert av verdipapirhandeloven, verdipapirregisterloven, børsloven, aksjelovene, kjøpsloven, avtaleloven, angrerettloven og annen relevant lovgivning.

Foretaket er i tillegg forpliktet til å følge regler for god forretningsikk fastsatt for de enkelte markeder, herunder etiske normer fastsatt av Verdipapirforetakenes Forbund. De etiske normer og behandlingsreglene for klagesaker i henhold til disse finnes på www.vpff.no.

3 Lydopptak og annen dokumentasjon

Foretaket vil ta lydopptak av telefonsamtaler i tilknytning til ytelse av investeringstjenester. Lydopptak vil bli oppbevart av Foretaket. Lydopptak skal oppbevares i en periode som samsvarer med gjeldende rett beregnet fra opptaksdag, og vil normalt bli slettet etter utløpet av den pålagte oppbevaringstiden. Lydopptak med den enkelte kunde vil kunne gjenfinnes ved søk blant annet på tidspunkt for samtalen, inngående og utgående telefonnummer og ansatt hos Foretaket som utførte samtalen. Foretaket kan bli pålagt å utlevere lydopptak til offentlig myndighet og andre som kan kreve dette i medhold av lov. I tillegg vil lydopptak kunne bli utlevert til Verdipapirforetakenes Forbunds Etisk Råd, blant annet i forbindelse med behandling av klagesaker for kunden, jf. også Forretningsvilkårene punkt 25. Tilknyttede agenter og andre foretak som samarbeider med Foretaket om ytelse av relevante investeringstjenester har tilsvarende plikt til å foreta lydopptak av samtaler med kunden i den grad det ytes slik investeringstjeneste over telefon.

Dokumentasjon av kommunikasjon gjennom andre kommunikasjonkanaler enn telefon ved ytelse av investeringstjenester vil bli oppbevart av Foretaket i en periode som samsvarer med gjeldende rett.

4 Kundeklassifisering

Foretaket har i henhold til vphl plikt til å klassifisere sine kunder i kundekategorier, henholdsvis ikke-profesjonelle kunder og profesjonelle kunder, herunder kvalifiserte motparter. Det er gitt bestemmelser i verdipapirhandeloven og forskrifter om hvordan kategoriseringen skal skje. Foretaket vil informere alle kunder om i hvilken kategori de er klassifisert.

Klassifiseringen har betydning for omfanget av kundebeskyttelsen. Det stilles større krav til blant annet informasjon

og rapportering til kunder klassifisert som ikke-profesjonelle enn til kunder klassifisert som profesjonelle. Videre har foretaket i henhold til verdipapirhandelloven plikt til å innhente opplysninger om kunden for å vurdere om tjenesten eller det aktuelle finansielle instrumentet/produktet er egnet eller hensiktsmessig for kunden, benevnt i forskrifter som egnethetstest og hensiktsmessighetstest. Klassifiseringen har betydning for omfanget av disse testene samt for vurderingen av hva som vil utgjøre "beste utførelse" ved gjennomføring av handler for kunden, se punkt 7.3.

Forretningsvilkårene gjelder for kunder klassifisert som profesjonelle kunder og ikke-profesjonelle kunder. Kunder klassifisert som profesjonelle anses likevel for å ha særlige forutsetninger for selv å vurdere de enkelte markeder, investeringsalternativ, handler og den rådgivning Foretaket yter. Profesjonelle kunder kan ikke påberope seg særskilte regler og vilkår som er fastsatt for å beskytte den ikke-profesjonelle kunde.

Kunden kan anmode Foretaket om å endre kundeklassifiseringen. Informasjon om slik omklassifisering og om konsekvensene av dette kan fås ved henvendelse til Foretaket.

5 Kundens ansvar for opplysninger gitt foretaket, fullmakter mv.

For å oppfylle kravet i verdipapirhandelloven om å foreta egnethets- og hensiktsmessighetstest, har Foretaket plikt til å innhente opplysninger fra kunder. Kunden forplikter seg til å gi Foretaket fyllestgjørende og korrekte opplysninger om egen finansiell stilling, investeringserfaring og investeringsmål som er relevant for de ønskede tjenester og finansielle instrumenter/produkter. Kunden forplikter seg også til å informere Foretaket dersom det skjer vesentlige endringer i opplysninger som tidligere er gitt.

Kunden er innforstått med at Foretaket er berettiget til å legge opplysningene gitt av kunden til grunn for sin vurdering av om tjenesten eller det finansielle instrumentet/produktet er egnet eller hensiktsmessig for kunden og vil i utgangspunktet ikke foreta egne undersøkelser.

Videre er kunden innforstått med at dersom Foretaket ikke gis tilstrekkelige opplysninger, vil Foretaket ikke kunne avgjøre om tjenesten eller det finansielle instrumentet/produktet er hensiktsmessig eller egnet for kunden. Ved investeringsrådgivning eller aktiv forvaltning vil kunden da bli informert om at den aktuelle tjenesten eller instrument ikke kan ytes. I forhold til de øvrige investeringstjenestene vil kunden i slike tilfeller bli informert om at opplysningene gitt Foretaket er utilstrekkelige og at tjenesten eller produktet da er å betrakte som uhensiktsmessig. Dersom kunden på tross av slik advarsel fortsatt ønsker tjenesten eller produktet, vil den likevel kunne bli gjennomført.

Kunden forplikter seg til å etterleve den lovgivning og de regler, vilkår og betingelser som til enhver tid gjelder for det enkelte handelssystem som handler gjøres på. Det samme gjelder for oppgjør og clearing gjennom de enkelte oppgjørs- eller clearingsentraler.

Kunden innestår for at egen handel og oppgjør skjer i samsvar med og innenfor de tillatelser og fullmakter som måtte gjelde for kundens handel med finansielle instrumenter. Kunden skal etter krav fra Foretaket dokumentere slike tillatelser og fullmakter. Dersom kunden er et utenlandsk foretak, forbeholder Foretaket seg retten til på kundens regning å kreve fremlagt en begrunnet juridisk uttalelse om kundens tillatelser og fullmakter til å inngå den aktuelle handel.

Kunden skal gi Foretaket en oversikt over den eller de personer som kan inngi ordre, utføre handel, inngå annen avtale knyttet til finansielle instrumenter/produkter eller som har fullmakt til å akseptere handler på vegne av kunden. Handel eller aksept fra disse er bindende for kunden med mindre Foretaket ikke var i god tro med hensyn til den enkelte persons fullmakter. Kunden er ansvarlig for til enhver tid å holde Foretaket oppdatert med hensyn til hvem som kan inngi ordre eller akseptere handler for kunden. Foretaket vil ikke akseptere fullmakter som angir rammer for den enkelte kundes handel, med mindre dette på forhånd er skriftlig avtalt. Kunden forplikter seg til å sikre at de midler og finansielle instrumenter som det enkelte oppdrag omfatter er fri for heftelser av enhver art, så som pant, sikkerhetsrett (tilbakeholdsrett), arrest mv. Det samme gjelder for de tilfeller der kunden handler som fullmektig for tredjemann.

Kunden forplikter seg til å gi opplysninger til foretaket, dersom kunden inngir ordre om salg av finansielle instrumenter som kunden ikke har tilgang til (short salg).

Dersom regelverk eller offentlige myndigheter pålegger kunden å være utstyrt med en Legal Entity Identifier (LEI) er det kundens ansvar å anskaffe og opprettholde dette. Kunden skal holde Foretaket skadesløs for eventuelle tap, krav og kostnader som Foretaket blir påført som følge av at plikten til å anskaffe og opprettholde LEI ikke overholdes.

6 Risiko

Kunden er innforstått med at investeringer i og handel med finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter er forbundet med risiko for tap. Den investerte kapital kan øke eller reduseres i verdi. Verdien av de finansielle instrumenter avhenger blant annet av svingninger i finansmarkedene. Historisk verdiutvikling og avkastning kan ikke benyttes som pålitelig indikator på fremtidig utvikling og avkastning på finansielle instrumenter. For mer detaljert informasjon om egenskaper knyttet til de ulike finansielle instrumenter samt til den risiko som er knyttet til handel med ulike finansielle instrumenter vises det til informasjonsskriv på www.sb1markets.no og www.smn.no. Dette materialet vil bli oversendt til kunden forut for Foretakets levering av tjenester til kunden dersom dette er påkrevd. Kunden må selv evaluere risikoen forbundet med det aktuelle instrument og marked.

Kunden bør avstå fra å foreta investeringer i og handel med finansielle instrumenter og andre beslektede instrumenter dersom kunden selv ikke er innforstått med den risiko som er forbundet med slik investering eller handel. Kunden oppfordres til å søke råd hos Foretaket og andre relevante rådgivere og, etter behov, søke utfyllende informasjon i markedet før kunden tar sin beslutning

Alle handler kunden gjennomfører etter at det er innhentet råd fra Foretaket skjer på kundens eget ansvar og etter kundens eget skjønn og avgjørelse. Foretaket påtar seg under enhver omstendighet intet ansvar for rådgivningen dersom kunden helt eller delvis fraviker de råd foretaket har gitt. Foretaket garanterer ikke for noe bestemt utfall av en kundes handel.

7 Ordre og oppdrag - avtaleslutning

7.1 Inngivelse og aksept av ordre og inngåelse av avtale¹

Ordre fra kunden kan inngis muntlig eller skriftlig på papir. Det vil kunne gjelde begrensninger for inngivelse av ordre via e-post, SMS, MSN, AOL, Bloomberg, Reuters og andre meldingssystemer mv. Nærmere informasjon om dette fås ved henvendelse til Foretaket. Ordren er bindende for kunden når ordren har kommet frem til Foretaket med mindre annet er særskilt avtalt. En ordre anses som kommet frem til Foretaket først når Foretaket har mottatt ordren. Ved elektronisk kommunikasjon kan ikke Foretaket lastes for forsinkelser som er utenfor deres kontroll, som for eksempel forsinkelser hos systemleverandør, teleoperatør etc. For handel i ikke-standardiserte derivater (OTC), samt handel i valuta- og renteinstrumenter, herunder veksling av valuta, vil avtale om handel anses inngått med bindende virkning når vilkår for den aktuelle avtalen er akseptert av kunden.

Foretaket vil foreta lydopptak av samtlige ordrer og indikasjoner på ordrer om kjøp, salg eller tegning av finansielle instrumenter som inngis per telefon. Foretaket har ikke anledning til å utføre ordre eller indikasjoner som ringes inn til telefoner som ikke er tilkoblet lydutstyr (herunder mobiltelefon). Lydopptak og annen dokumentasjon for avtaler, ordre og indikasjoner på ordre som er inngitt på annen måte, vil bli oppbevart av Foretaket. For øvrig vises det til Forretningsvilkårene punkt 3.

Foretaket vil ikke være forpliktet til å utføre ordre eller inngå avtale Foretaket antar vil kunne medføre brudd på offentligrettslige lover eller regler fastsatt for det/de aktuelle regulerte markedet/markedene.

Kunden kan ikke forestå programhandel mot eller via Foretaket med mindre dette er særskilt avtalt.

7.2 Oppdragsperiode for ordre

For ordre knyttet til handel i omsettelige verdipapirer og derivatkontrakter med omsettelige verdipapirer som

¹ Se Verdipapirforetakenes Forbunds anbefaling vedr rådgivning og ordremottak på annet enn tapet fast telefon

underliggende instrument gjelder ordren oppdragsdagen eller til stenging av det regulerte markedet ordren er lagt inn på og bortfaller deretter, med mindre annet er avtalt eller fremgår for den aktuelle ordretype eller ordrespesifikasjon. For andre oppdrag avtales oppdragets varighet særskilt.

Oppdragsdag er den dag kundens ordre til Foretaket om å kjøpe eller selge finansielle instrumenter gjennom eller til/fra et annet foretak er kommet frem til Foretaket. For de tilfeller Foretaket initierer en handel anses oppdragsdag å være den dag Foretaket tar kontakt med kunden og får aksept for oppdraget vedrørende kjøp eller salg av de aktuelle finansielle instrumenter.

Ordren kan tilbakekalles i den grad den ikke er utført av Foretaket.

7.3 Retningslinjer for ordreutførelse

Foretaket vil søke å sikre kunden best mulige betingelser ved utførelse av mottatte ordre innenfor oppdragsperiodens varighet. Foretaket har utarbeidet retningslinjer for ordreutførelse som blant annet angir i hvilke handelssystemer transaksjoner i ulike finansielle instrumenter skal gjennomføres. Handler vil bli gjennomført i overensstemmelse med disse retningslinjene med mindre kunden har gitt spesifikke instruksjoner om hvordan handelen skal gjennomføres. Ordren vil i så tilfelle utføres i tråd med slik instruksjon.

Retningslinjene for ordreutførelse må særskilt godkjennes av kunden før Foretaket utfører ordre på vegne av kunden.

Foretaket forbeholder seg rett til å aggregere kundens ordre med ordre fra andre kunder, personer eller foretak som er eller ikke er tilknyttet Foretaket som beskrevet i retningslinjene for ordreutførelse. Aggregering av ordre vil kunne finne sted dersom det er usannsynlig at aggregering generelt vil være til ulempe for kundene. Kunden er imidlertid innforstått med at aggregering av ordre i enkelttilfeller kan medføre en ulempe.

Foretaket forbeholder seg også rett til å aggregere kundens ordre med transaksjoner foretatt for Foretakets egen regning. Dersom den samlede ordren kun delvis utføres, vil kundens ordre i utgangspunktet bli prioritert fremfor Foretakets ordre. Unntak fra dette gjelder imidlertid dersom Foretaket ikke hadde kunnet utføre handelen på tilsvarende fordelaktige vilkår uten aggregeringen.

Ordre fra kunde som normalt handler for fremmed regning, dvs. for sin arbeidsgiver eller annen fysisk eller juridisk person, vil bli avvist dersom kunden ved inngivelse av ordre ikke klart angir hvem ordren foretas for regning av. Dersom kunden samtidig inngir ordre både for egen regning og for regning av sin arbeidsgiver eller annen fysisk eller juridisk person, vil Foretaket prioritere den oppdragsgiverne representerer.

7.4 Nærmere om særskilte handelsregler

For handel med finansielle instrumenter (egenkapitalinstrumenter og fremmedkapitalinstrumenter) notert på Oslo Børs/Oslo Axess, med unntak av derivatkontrakter, gjelder de særskilt fastsatte handelsregler i forholdet mellom kunden og Foretaket. Dette regelverket omhandler registrering av ordre og handler i handelssystemet, herunder hvilke ordrebetingelser som generelt kan benyttes og de nærmere regler for prioritering og gyldighet mv. Se i denne sammenheng www.oslobors.no eller www.osloaxess.no.

For handler som gjennomføres på annen norsk eller utenlandsk regulert marked, gjelder i forholdet mellom kunden og Foretaket de fastsatte handelsregler som gjelder for det aktuelle markedet.

7.5 Kansellering av ordre og omsetning

I henhold til aktuelle handelsregler vil det enkelte regulerte markedet under gitte forutsetninger kunne kansellere ordre og omsetninger. Slik sletting vil være bindende for kunden.

7.6 Særlig om handel i valuta- og renteinstrumenter

SMN og SB1 Markets har et løpende samarbeid innenfor rente- og valutahandel. Samarbeidet innebærer at SB1 Markets yter investeringstjenestene mottak, ordreformidling og utførelse av ordre, samt har kundekontakten. SMN er finansiell motpart ved alle handler. Alle transaksjoner som gjøres med SMN som kundens motpart blir gjennomført etter de samme virksomhetskrav som ville fått anvendelse for handel mot SB1 Markets' balanse. Nærmere beskrivelse finnes i SB1 Markets' retningslinjer for ordreutførelse, samt i pkt. 22 nedenfor.

Samarbeidsavtalen mellom SMN og SB1 Markets omfatter ikke investeringsrådgivning. I den grad SB1 Markets yter investeringsrådgivning, skjer dette uavhengig av SMN.

Ordre i valutainstrumenter vil bli lagt inn i handelssystemer i henhold til SMN/SB1 Markets sine retningslinjer om ordreutførelse for hvert enkelt finansielt instrument. Ordren vil bli utført i samsvar med kundens ordrespesifikasjon dersom det er mulig. I volatile markeder, eller dersom ordrekursen av en eller annen grunn ikke kan oppnås, vil en eventuell stop loss ordre (salg lavere enn markedsverdi, eller kjøp høyere enn markedsverdi da ordren ble lagt inn) bli utført på første mulige handlebare pris av SMN/SB1 Markets etter at stop loss nivået er brutt.

8 Levering og betaling (oppgjør) av finansielle instrumenter i Norge

8.1 Innledende bemerkninger

Foretaket kan enten gjennomføre oppgjør selv etter bestemmelsene i disse Alminnelige forretningsvilkår, eller formidle handlene videre til et annet verdipapirforetak som vil ta over gjennomføring av oppgjøret av handlene. Ved videreformidling av transaksjoner som vil bli gjort opp av et annet verdipapirforetak vil dette foretakets forretningsvilkår gjelde for gjennomføringen av oppgjøret av handlene.

8.2 Omsettelige verdipapirer, verdipapirfondsandeler, standardiserte finansielle terminkontrakter og opsjoner samt sertifikater

For handel i Norge av omsettelige verdipapirer på regulert marked, verdipapirfondsandeler, standardiserte finansielle terminkontrakter og opsjoner på kjøp eller salg av finansielle instrumenter registrert i Verdipapirsentralen (VPS), samt sertifikater, er den ordinære oppgjørsfrist tre børsdager (T+2), med mindre annet er avtalt. Med børsdag menes enhver dag norsk børs holder åpent.

Oppgjørsfrist beregnes fra og med handelsdag til og med oppgjørsdag.

Oppgjør er betinget av at kunden stiller til disposisjon for Foretaket nødvendige midler og finansielle instrumenter på eller før oppgjørsdag. Med mindre annet er særskilt avtalt har Foretaket kundens tillatelse og fullmakt til, i samsvar med den enkelte handel eller transaksjon, å belaste kundens bankkonto eller å inngi anmodning om belastning av kundens bankkonto, så fremt ikke den aktuelle bank krever at særskilt skriftlig belastningsfullmakt skal være inngitt av kunden.

Kunden anses å ha levert VPS-registrerte finansielle instrumenter til Foretaket når de finansielle instrumentene er mottatt på en av Foretakets verdipapirkontoer i VPS eller på en annen av Foretaket angitt verdipapirkonto i VPS.

Kunden plikter innen oppgjørsfristen å levere de solgte finansielle instrumenter til Foretaket eller frigi de solgte finansielle instrumenter på sin verdipapirkonto i VPS eller annet tilsvarende register. Inngivelse av ordre om salg av finansielle instrumenter eller aksept av et salgstilbud medfører, med mindre annet er skriftlig avtalt, at Foretaket er gitt fullmakt til å anmode kundens kontofører om frigivelse av de aktuelle finansielle instrumenter. Levering av fysiske finansielle instrumenter skal skje i henhold til særskilt avtale med Foretaket.

Kunden anses å ha betalt kjøpesummen til Foretaket når denne er godskrevet på Foretakets bankkonto med valuterings senest på oppgjørsdag.

8.3 Valuta (spot)

For handel med valuta (spot) er den ordinære oppgjørsfrist tre bankdager (T+2) (handelsdag inkludert), med mindre annet er avtalt. Med bankdag menes dag banker i det aktuelle markedet holder åpent. Oppgjørsfrist beregnes fra og med handelsdag til og med oppgjørsdag. Ved handel i valuta spot skal det være dekning på Kundens konto på

oppgjørslag. Ved eventuell manglende dekning på konto på oppgjørslag forbeholder Foretaket seg retten til å gjøre en motforretning. Motforretning betyr handel mellom SMN og Kunde som inngås motsatt vei av opprinnelig handel, men med tilsvarende beløp, valuta og forfallsdato som Kundens opprinnelige valuta spot med SMN. Motforretning vil gjøres på markedskurs. Eventuelt kurstap dekkes av Kunden.

8.4 Øvrige finansielle instrumenter

For andre finansielle instrumenter gjelder særlige oppgjørslister og oppgjørslregler. Disse oppgjørslregler og oppgjørslister vil fremgå av de særskilte avtaler som nevnt i punkt 2 andre ledd, og undertiden kunne fremgå av den produktinformasjon som er utarbeidet for det enkelte produkt. For handel i ikke-standardiserte derivater (OTC), samt handel i valuta- og renteinstrumenter, herunder veksling av valuta, vil oppgjørslister og oppgjørslregler kunne avtales ved avtaleinngåelse. I slike tilfeller vil oppgjørslister og oppgjørslregler fremgå av bekreftelsen som sendes kunden etter at avtale er inngått.

9 Rapportering om utførte tjenester – bekreftelse på avtaler og utførte oppdrag

Foretaket vil ved sluttseddel/bekreftelse eller på annen måte straks rapportere til kunden om de tjenester det har utført eller de avtaler som er inngått. I den grad det er relevant vil sluttseddel/bekreftelse omfatte opplysninger om omkostninger i forbindelse med den handel som er gjennomført for kunden. Utover dette vil sluttseddel/bekreftelse inneholde informasjon i henhold til den til enhver tid gjeldende rett.

Bekreftelser som skal påtegnes av kunden, skal straks etter mottak påtegnes og deretter sendes i retur til Foretaket slik dette er angitt i bekreftelsen eller på annen måte avtalt med kunden.

Foretaket forbeholder seg rett til å korrigere åpenbare feil i sluttseddel eller annen bekreftelse. Slik korrigerings skal gjøres straks feilen blir oppdaget.

Levering av finansielle instrumenter registrert i VPS kan bekreftes ved endringsmelding fra VPS i den grad kunden har avtalt med kontofører å motta slike bekreftelser.

10 Reklamasjon mellom Foretaket og kunden

Dersom kunden har avtalt å motta sluttseddel eller annen bekreftelse per e-post eller annet elektronisk medium og kunden ikke har mottatt slik sluttseddel eller bekreftelse innen utgangen av neste børsdag/bankdag etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp, må kunden så raskt som mulig og senest innen utgangen av andre børsdag/bankdag etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp, meddele dette til foretaket. Dersom kunden har avtalt å motta sluttseddel eller annen bekreftelse per ordinær post og kunden ikke har mottatt sluttseddel eller annen bekreftelse innen tre børsdager og innen syv børsdager for kunder med utenlandsk adresse etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp, må kunden så raskt som mulig og senest innen utgangen av henholdsvis fjerde og åttende børsdag etter at avtale er inngått eller etter oppdragsperiodens utløp meddele dette til Foretaket. Kunden skal straks etter mottak av sluttseddel eller annen bekreftelse kontrollere denne og skal så snart som mulig etter mottakelse og senest innen utgangen av neste børsdag/bankdag - dersom reklamasjon ikke kunne inngis innen normal kontortids utløp på mottaksdagen - gi melding til den aktuelle enhet i Foretaket dersom han vil gjøre gjeldende at noe av det som fremkommer av sluttseddelen/bekreftelsen er i strid med ordren, oppdraget eller den inngåtte handel. Dersom kunden ikke reklamerer som angitt over, vil kunden kunne bli bundet av slik sluttseddel/bekreftelse selv om denne ikke er i samsvar med inngått avtalte/vilkår for handelen.

Dersom levering til kunden av finansielle instrumenter registrert i VPS ikke er skjedd på oppgjørslag og kunden har stillet de nødvendige midler til disposisjon for Foretaket, må kunden straks kontakte Foretaket og eventuelt erklære heving overfor Foretaket dersom kunden vil påberope forsinkelsen som grunnlag for å heve avtalen. Dette likevel slik at hevingserklæringen ikke vil få noen virkning dersom kunden mottar oppfyllelse innen to børsdager etter at slik hevingserklæring er mottatt. Kunden har i denne perioden ikke rett til å slutte dekningsavtale for Foretakets regning og risiko.

Med "straks" i foregående ledd forstås samme dag eller - dersom reklamasjon eller innsigelse ikke kunne inngis innen

normal kontortids utløp - senest innen utgangen av neste børsdag. Fristen regnes fra det tidligste av:

- det tidspunkt kunden fikk eller burde fått kunnskap om at levering ikke er skjedd ved innsyn på VPS-konto, ved hjelp av elektronisk bekreftelsessystem, ved underretning fra forvalter eller på annen måte,
- det tidspunkt endringsmelding fra VPS kom frem til eller i henhold til tiden for ordinær postgang burde ha kommet frem til den adresse kunden har oppgitt.

Dersom betaling til kunden ikke er skjedd til den tid som er fastsatt i avtalen og kunden har levert de aktuelle finansielle instrumenter eller stilt disse til disposisjon for Foretaket, må kunden straks han har konstatert eller burde ha konstatert at oppgjør ikke er mottatt, kontakte Foretaket og eventuelt erklære heving overfor Foretaket dersom kunden vil påberope forsinkelsen som grunnlag for å heve avtalen. Kunden kan bare heve avtalen dersom forsinkelsen er vesentlig.

Ved kjøp eller salg av finansielle instrumenter gjennom Foretaket gjelder de alminnelige regler om avtalers ugyldighet tilsvarende i forholdet mellom kjøperen og selgeren. Dersom kunden vil gjøre gjeldende at en avtale ikke er bindende grunnet ugyldighet, må kunden fremsette innsigelse om dette straks etter at kunden fikk kunnskap om eller burde fått kunnskap om de forhold som påberopes som grunnlag for ugyldigheten. (I alle tilfelle må innsigelsen være fremsatt innen seks måneder etter at avtalen er sluttet.) Slik innsigelse vil ha slik virkning i forhold til Foretaket som følger av de alminnelige regler om avtalers ugyldighet.

Muntlig reklamasjon eller innsigelse skal umiddelbart bekreftes skriftlig.

Dellevering til kunden gir ham ikke rett til å heve avtalen med mindre kunden har tatt uttrykkelig forbehold om full levering.

For avtaler om handel med valuta (valutaspot) skal reklamasjonsfristene beregnes ut fra bankdager og ikke børsdager.

Dersom kunden ikke har reklamert innenfor den tid som er angitt ovenfor, anses reklamasjonsretten som bortfalt.

Dersom Foretaket er Kontofører Investor for kunden i medhold av punkt 16 annet ledd, skal kunden straks gi melding til Foretaket vedrørende feil i registreringen på VPS-kontoen. Dersom slik melding ikke er mottatt av Foretaket innen utgangen av påfølgende børsdag etter at kunden mottok endringsmelding fra VPS, skal kunden anses for å ha akseptert Foretakets registrering.

11 Angrerett

Det er ikke angrerett etter angrerettloven² på de tjenester og handler i finansielle instrumenter som omfattes av Forretningsvilkårene.

12 Handel i utlandet, herunder oppbevaring av kunders aktiva

For handel med og oppgjør av utenlandske finansielle instrumenter henvises til de handelsregler og oppgjørs- eller leveringsbetingelser som er fastsatt i det land eller av det regulerte markedet hvor de finansielle instrumenter er kjøpt eller solgt. Det vises for øvrig til den særskilte avtale som skal inngås for denne type handel, jf. punkt 2 nr. 11.

Dersom finansielle instrumenter eller kundemidler er oppbevart i en annen jurisdiksjon i forbindelse med ytelse av investeringstjenester eller tilknyttet tjeneste, vil Foretaket informere kunden om dette. Kunden er innforstått med at dens rettigheter i forbindelse med slike aktiva kan avvike fra det som gjelder i Norge. Kunden er videre innforstått med at oppgjør og sikkerhetsstillelse i utenlandske markeder kan innebære at kundens aktiva som er avgitt til oppgjør eller som sikkerhetsstillelse ikke holdes adskilt fra det eller de av Foretaket benyttede utenlandske verdipapirforetaks og/eller oppgjørsrepresentanters egne midler. Kunden er innforstått med at han selv bærer risikoen for egne aktiva som er overført til utenlandske banker, verdipapirforetak, oppgjørsagenter, oppgjørssentraler o.l. i form av oppgjør eller sikkerhetsstillelse, og at Foretakets ansvar overfor kunden for slike aktiva er begrenset i samsvar med lover og regler i det aktuelle land eller på det aktuelle marked. Foretaket påtar seg uansett ikke noe ansvar ut over det som

² Lov av 21. desember 2000 nr. 105

vil følge etter norsk rett, se punkt 19, med mindre annet er skriftlig avtalt med kunden.

13 Mislighold

Kunden anses å ha misligholdt sine forpliktelser i henhold til Forretningsvilkårene bl.a. når:

1. levering av finansielle instrumenter eller penger ikke skjer innen oppgjørsfristen eller kunden ikke oppfyller enhver annen vesentlig forpliktelse etter Forretningsvilkårene,
2. kunden inngår særskilt avtale med sine kreditorer om betalingsutsettelse, blir insolvent, innleder gjeldsforhandlinger av enhver art, innstiller sine betalinger eller tas under konkursbehandling eller offentlig administrasjon,
3. kunden avvikler sin virksomhet eller vesentlige deler av denne.

Foretaket har ved mislighold rett, men ikke plikt til å:

1. Erklære samtlige uoppgjorte handler som misligholdt og ikke utførte oppdrag som kansellert og avsluttet.
2. Utøve sin sikkerhetsrett i henhold til vphl. § 12-2.

Foretaket har tilbakeholdsrett i de finansielle instrumenter som Foretaket har kjøpt for kunden, jf. vphl. § 12-2.

Dersom kunden ikke har betalt kjøpesummen innen tre dager etter oppgjørsfristen kan Foretaket, med mindre annet er skriftlig avtalt, og uten ytterligere varsel, selge de finansielle instrumentene for kundens regning og risiko til dekning av Foretakets krav. Slikt salg skal normalt skje til børskurs eller en kurs som etter markedets stilling er rimelig. Dersom de aktuelle finansielle instrumenter er overført til kundens verdipapirkonto i VPS eller annet tilsvarende register for finansielle instrumenter anses kunden å ha frigitt de finansielle instrumentene eller å ha gitt fullmakt til slik frigivelse for gjennomføring av dekningsalg.

3. Realisere andre aktiva enn de som er omfattet av punkt 2 ovenfor, og kunden anses å ha samtykket i slikt tvangssalg gjennom uavhengig megler, jf. lov om tvangsfullbyrdelse § 1-3 annet ledd.
4. Stenge alle posisjoner som er gjenstand for sikkerhetsstillelse og/eller marginberegning,
5. Benytte til motregning samtlige av Foretakets tilgodehavende mot kunden fra andre finansielle instrumenter og eller tjenester herunder krav på kurtasje, utlegg for skatter og avgifter, krav på renter mv. og utgifter eller tap som følge av kundens mislighold av en eller flere forpliktelser overfor Foretaket, overfor ethvert tilgodehavende kunden har mot Foretaket på misligholdstidspunktet - enten kravene er i samme eller ulik valuta. Krav i utenlandsk valuta blir å omregne til NOK etter markedskurs på misligholdstidspunktet.
6. Gjennomføre for kundens regning og risiko hva Foretaket anser nødvendig til dekning eller reduksjon av tap eller ansvar som følge av avtaler inngått for eller på vegne av kunden, herunder reversering av transaksjoner.
7. Dersom kunden ikke leverer avtalt ytelse eller beløp, herunder ikke leverer de finansielle instrumenter på avtalt tidspunkt til Foretaket, kan Foretaket umiddelbart foreta dekningskjøp eller innlån av finansielle instrumenter for kundens regning og risiko for å oppfylle sin leveringsplikt overfor kjøper. Tilsvarende kan Foretaket foreta de handlinger Foretaket anser nødvendig for å redusere det tap eller ansvar som følger av kundens mislighold av avtale inngått med Foretaket, herunder foreta handlinger for å redusere risiko for tap knyttet til endringer i valutakurser, renter samt andre kurser eller priser som kundens handel er knyttet til. Kunden plikter å erstatte Foretakets eventuelle tap med tillegg av forsinkelsesrente og eventuelle gebyrer.
8. Kreve dekket alle kostnader og tap Foretaket er blitt påført som følge av kundens mislighold, herunder, men ikke begrenset til, kurstap ved dekningshandel og reverseringsforretninger, utgifter påløpt ved lån av finansielle instrumenter, renter, tap som følge av endringer i valutakurser, renter m.m. og andre forsinkelsesgebyrer.

For øvrig gjelder kjøpslovens bestemmelser om forventet (antesipert) mislighold, herunder heving ved slikt mislighold.

Ved transaksjoner som følge av kundens mislighold eller forventede mislighold bærer kunden iht. punkt 13 nr. 8 over, risikoen for kurs- eller markedsendringer frem til transaksjonen er gjennomført, dog slik at en eventuell gevinst ikke tilfaller kunden, med mindre kunden kan godtgjøre at han ville kunnet gjøre opp sin forpliktelse på oppgjørsdagen og at årsaken til at oppgjøret ikke skjedde ikke kan legges ham til last. Dette gjelder uavhengig av om transaksjonen er en dekningstransaksjon foretatt av Foretaket eller om det er en transaksjon foretatt av kunden etter at Foretaket har varslet at misligholdsbeføyelser vil bli iverksatt.

14 Renter ved mislighold

Ved Foretakets eller kundens mislighold svares rente tilsvarende til enhver tid gjeldende forsinkelsesrente, jf. forsinkelsesrenteloven³, med mindre annet er særskilt avtalt.

15 Godtgjørelse

Foretakets godtgjørelse i form av kurtasje, kursdifferanse eller annet, eventuelt med tillegg av avgifter knyttet til handel og clearing mv. vil være gjenstand for individuell avtale.

Kurtasje er en provisjon (godtgjørelse) som legges til eller trekkes fra verdien av de finansielle instrumenter som kunden kjøper eller selger. Kurtasje angis normalt som en prosentsats. Inntil et bestemt investeringsbeløp, betaler kunden en bestemt minimumskurtasje. Alternativt kan godtgjørelse beregnes som en kursdifferanse, dvs. et påslag på kjøperkurs eller et fradrag i salgskurs.

Kunden vil før gjennomføring av en tjeneste motta nærmere informasjon om betalingsbetingelser og de totale kostnader kunden skal betale for det enkelte finansielle instrumentet, investeringstjenesten eller tilknyttet tjeneste. Herunder skal det opplyses om provisjoner, gebyrer og alle skatter og avgifter som skal betales via Foretaket. Om kostnadene ikke kan angis presist, skal grunnlaget for beregningen opplyses. I tillegg skal det opplyses om det kan forekomme andre avgifter og/eller kostnader som ikke betales eller blir pålagt gjennom Foretaket.

Foretaket forbeholder seg rett til å gjøre fradrag i kundens tilgodehavende for omkostninger som nevnt i første ledd, samt for eventuelle skatter, omsetningsavgifter o.l.

For de tilfeller der handel ikke kommer i stand vil Foretaket ikke kreve godtgjørelse med mindre annet er særskilt avtalt.

16 Kontoføring i VPS og depot

Med mindre det er inngått annen avtale, gjelder det som er fastsatt under for kontoføring i VPS og oppbevaring/forvaltning i depot.

Hvor Foretaket skal opptre som kundens Kontofører Investor i VPS, har Foretaket fullmakt til å foreta de registreringer på VPS-kontoen som omfattes av kundens instruksjoner, herunder overføre fra VPS-kontoen omsettelige verdipapirer som omfattes av ordrer inngitt til Foretaket om salg. Kunden er innforstått med at kjøpte eller tegnede omsettelige verdipapirer blir registrert på den aktuelle VPS-kontoen, dersom ingen annen konto er oppgitt i ordren. Foretaket gis innsynsrett i kundens beholdning på VPS-kontoen. Kunden er videre innforstått med at Foretakets registreringer på VPS-kontoen skjer i overensstemmelse med de bestemmelser som fremgår av Forretningsvilkårene for Verdipapirsentralen ASA, tilgjengelig på VPS' hjemmeside <http://www.vps.no/public/Kontofoerer/>, samt de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter.

Foretaket kan inngå avtale med annen depotmottager om forvaltning eller depot for kunden. Valg av slik depotmottager skjer etter Foretakets beste skjønn og kunden anses å ha akseptert valg av depotmottager med mindre annet fremgår av en særskilt forvaltnings- eller depotavtale med Foretaket. Foretaket påtar seg intet ansvar for slik depotmottagers eventuelle mislighold ved håndtering eller forvaltning av kundens aktiva.

³ Lov av 17. desember 1976 nr. 100

17 Fullmektiger (mellommenn), forvaltere og oppgjørsagenter

Dersom kunden inngir ordre eller oppdrag som fullmektig, forvalter, oppgjørsagent el. for tredjemann, er kunden og den han opptrer på vegne av eller for, bundet av Forretningsvilkårene. Kunden er solidarisk ansvarlig overfor Foretaket for denne tredjemanns forpliktelser i det omfang forpliktelsene er et resultat av kundens ordre eller oppdrag.

Dersom kunden benytter forvalter, oppgjørsbank eller andre mellommenn fordres det at dette reguleres i særskilt avtale. Bruk av slike mellommenn fritar ikke sluttkunden for dennes ansvar i henhold til Forretningsvilkårene.

18 Oppbevaring av kunders aktiva - klientkonti

Foretaket vil sikre at kundens aktiva holdes atskilt fra Foretakets egne aktiva og så langt mulig beskyttes mot Foretakets øvrige kreditorer. Kunden vil bli godskrevet renter på sine pengemidler etter Foretakets alminnelige betingelser.

Midler som Foretaket oppbevarer på vegne av kunden vil bli innsatt på Foretakets klientkonto i en kredittinstitusjon eller godkjent pengemarkedsfond etter skriftlig samtykke fra kunden. Denne konto kan være samlekonto for midler foretaket oppbevarer på vegne av flere kunder. Dersom kredittinstitusjonen går konkurs, vil kontoen være dekket av reglene om bankenes sikringsfond. For innskudd i kredittinstitusjoner som er medlem av den norske sikringsfondsordningen, vil en samlet kundekonto bli erstattet med et beløp på inntil kroner 2.000.000. Kundens dekningsrett vil i slike tilfeller bli tilsvarende redusert. Dersom innskudd skjer i en kredittinstitusjon som ikke er medlem av den norske sikringsfondsordningen, vil dekningsretten fremgå av reglene for sikringsordningen i det landet kredittinstitusjonen er medlem. Også i dette tilfellet vil dekningsretten kunne bli redusert.

Kundens finansielle instrumenter vil, dersom disse er registrert i VPS eller liknende verdipapirregister, bli overført til kundens konto i dette register. Dersom det finansielle instrumentet ikke er registrert vil det bli oppbevart i depot hos bank eller annet depositar. Dersom register, bank eller annen depositar går konkurs vil kundens finansielle instrumenter normalt være beskyttet ved separatistrett.

Foretaket påtar seg intet ansvar overfor kunden for de aktiva som er overført til kundekontoer hos tredjepart (herunder samlekontoer), forutsatt at slik tredjepart er valgt i henhold til gjeldende rett og Foretaket ellers har oppfylt alminnelig krav til aktsomhet. Dette vil også gjelde dersom tredjepart blir insolvent eller går konkurs. For ytterligere informasjon om ansvarsfraskrivelser, se punkt 19.

Dersom informasjon ikke er gitt på annen måte, vil Foretaket minst en gang årlig sende kunden en oversikt over de aktiva Foretaket oppbevarer på vegne av kunden. Dette gjelder ikke dersom slik informasjonen er inntatt i andre periodiske oversikter.⁴ Foretaket kan ikke anvende finansielle instrumenter Foretaket oppbevarer på kundens vegne med mindre annet er særskilt avtalt.

For handel og oppgjør i utenlandske markeder gjelder særskilte regler, jf. punkt 12.

19 Ansvar og ansvarsfritak

Foretaket er ansvarlig overfor kunden for oppfyllelse av kjøp eller salg det har sluttet på vegne av eller med kunden. Dette gjelder likevel ikke dersom kunden på forhånd har godkjent den annen part som motpart i handelen.

Foretaket påtar seg intet ansvar for oppgjør dersom kunden ikke stiller til disposisjon for Foretaket de avtalte midler og/eller finansielle instrumenter på eller før oppgjørsdag. Foretaket er heller ikke ansvarlig dersom en uegnet eller u hensiktsmessig tjeneste ytes som følge av at kunden har gitt Foretaket ufullstendige eller uriktige opplysninger, jf. punkt 5.

Foretaket påtar seg intet ansvar for indirekte skade eller tap som påføres kunden som følge av at kundens avtale(r) med tredjemann helt eller delvis faller bort eller ikke blir riktig oppfylt.

Foretaket eller dets ansatte er for øvrig ikke ansvarlig for kundens tap så lenge Foretaket eller dets ansatte ved

⁴ Gjelder ikke kredittinstitusjon.

rådgivning eller gjennomføring av ordre eller oppdrag har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet. For de tilfeller der Foretaket har benyttet kredittinstitusjoner, verdipapirforetak, oppgjørssentraler, forvaltere eller andre tilsvarende norske eller utenlandske medhjelpere, vil Foretaket eller dets ansatte kun være ansvarlig for disse medhjelperes handlinger eller unnlatelser dersom Foretaket ikke har oppfylt alminnelige krav til aktsomhet ved utvelgelsen av sine medhjelpere. Dersom medhjelpere som nevnt i forrige punktum er benyttet etter ordre eller krav fra kunden, påtar Foretaket seg intet ansvar for feil eller mislighold fra disse.

Foretaket er ikke ansvarlig for skade eller tap som skyldes hindring eller andre forhold utenfor Foretakets kontroll, herunder strømbrydd, feil eller brudd i elektroniske databehandlingsystemer eller telenett mv., brann, vannskade, streik, lovendringer, myndighetenes pålegg eller lignende omstendigheter.

Når handel er utført på et norsk eller utenlandsk regulert marked etter ordre eller krav fra kunden, vil Foretaket ikke være ansvarlig for feil eller mislighold begått av dette regulerte markedet eller eventuell tilknyttet oppgjørssentral. Kunden anses herved innforstått med at det enkelte regulerte marked eller den enkelte oppgjørssentral kan ha fastsatt egne regler for regulering av sitt ansvar overfor medlemmer av det regulerte marked eller oppgjørssentralen, kunder mv. med større eller mindre grad av ansvarsfraskrivelser.

Foretaket er ikke ansvarlig for de tilfeller der forsinkelse eller uteblivelse skyldes at penge- eller verdipapiroppjøret er suspendert eller opphørt som følge av forhold utenfor Foretakets kontroll.

Dersom kunden har oppgitt en VPS-konto tilknyttet Aksjesparekonto (ASK), er kunden selv ansvarlig for at bare finansielle instrumenter tillatt i aksjespareordningen handles under kundeforholdet.

Begrensninger i Foretakets ansvar utover det som er angitt over, kan følge av særskilt avtale med kunden.

20 Tilbakeholdelse av skatter mv.

Ved handel i utenlandske markeder kan Foretaket i henhold til lov, forskrift eller skatteavtale være pålagt å holde tilbake beløp tilsvarende ulike former for skatter eller avgifter. Det samme kan gjelde for handel i Norge på vegne av utenlandske kunder.

Der slik tilbakeholdelse skal skje, kan Foretaket foreta en foreløpig beregning av det aktuelle beløp og holde dette beløpet tilbake. Når endelig beregning foreligger fra kompetent myndighet, skal eventuelt for mye tilbakeholdt skatt utbetales kunden så snart som mulig. Det vil være kunden som har plikt til å fremskaffe den nødvendige dokumentasjon for dette og for at dokumentasjonen er korrekt.

21 Avslutning av forretningsforholdet

Handler eller transaksjoner som ligger til oppgjør ved avslutning av forretningsforholdet skal avsluttes og gjennomføres så snart som mulig. Ved avslutning av forretningsforholdet skal Foretaket gjennomføre et sluttoppgjør der Foretaket er berettiget til å motregne i kundens tilgodehavende for Foretakets tilgodehavende herunder for kurtasje, skatter, avgifter, renter mv.

22 Interessekonflikter

Foretaket vil søke å unngå at det oppstår interessekonflikter.

Foretaket har retningslinjer og regler for å sikre at virksomhetsområdene i Foretaket opererer uavhengig av hverandre slik at kundens interesser ivaretas på en betryggende måte. Særlig vil foretaket vektlegge at det foreligger tilfredsstillende informasjonssperre mellom avdelinger for rådgivning eller tilrettelegging og andre avdelinger, samt mellom aktiv porteføljeforvaltning og den ordinære meglingen i Foretaket.

Foretaket har videre en særlig plikt til å sørge for at kundens interesser går foran Foretakets interesser og foran interessene til personer med direkte eller indirekte kontroll i Foretaket. Likeledes skal enkelte kunder ikke usaklig tilgodeses på bekostning av andre kunder.

SB1 Markets har et løpende samarbeid innenfor rente- og valutahandel med morselskapet SMN. Samarbeidet innebærer at SB1 Markets utfører transaksjoner innenfor rente- og valutahandel på vegne av SMN. SB1 Markets

forestår all kontakt med kunden, mens den finansielle motparten i handelen er SMN. Samarbeidet er synliggjort i kundeavtalen. SB1 Markets har i sine retningslinjer for ordreutførelse og rutine for håndtering av interessekonflikter håndtert den potensielle interessekonflikt som oppstår ved at morselskapet er kunde i disse transaksjonene. Alle handler gjennomføres etter de samme krav og begrensninger som om handel var foretatt mot SB1 Markets' egen bok.

Dersom Foretaket har en særlig interesse ut over den alminnelige inntjening, f.eks. som følge av egne posisjoner av et visst omfang i de finansielle instrumenter rådgivningen gjelder, vil det bli opplyst om denne interesse.

Dette, samt de særskilte taushetspliktbestemmelser som gjelder, kan medføre at Foretakets ansatte som har kontakt med kunden kan være forhindret fra å benytte eller ikke kjenner til informasjon som foreligger i Foretaket og som kan være relevant for kundens investeringsbeslutninger. I enkelte tilfeller vil kundens kontaktperson(er) i Foretaket ikke ha anledning til å utøve rådgivning med hensyn til bestemte investeringer. Foretaket kan i slike tilfeller ikke begrunne hvorfor det ikke kan gi råd eller utføre en bestemt ordre.

Foretaket og dets ansatte kan ha egne interesser i relasjon til de handler kunden vil foreta. Dette kan bl.a. følge av:

1. rådgivning eller tilretteleggeroppdrag for det aktuelle investeringsobjekt,
2. garantistillelse eller deltagelse i fulltegningskonsortier,
3. market making og annen egenhandel,
4. rådgivning og utførelse av ordre for andre kunder,
5. upubliserte investeringsanbefalinger (analyser) utarbeidet av Foretaket,
6. ansattes egne posisjoner

23 Sikkerhetsstillelse

Foretaket er medlem av Verdipapirforetakenes sikringsfond, jf. vphl § 9-12.

Sikringsfondet skal gi dekning for krav som skyldes dets medlemmers manglende evne til å tilbakebetale penger eller levere tilbake finansielle instrumenter som oppbevares, administreres og forvaltes av medlemmene i forbindelse med utøvelse av investeringstjenester og/eller visse tilleggstjenester. Dekning ytes med inntil kroner 200.000 per kunde.

Sikkerheten dekker ikke krav som stammer fra transaksjoner omfattet av rettskraftig straffedom om hvitvasking av penger eller kunder som har ansvar for eller har dratt fordel av forhold som vedrører Foretaket, når slike forhold har forårsaket Foretakets økonomiske vanskeligheter eller bidratt til en forverring av Foretakets økonomiske situasjon. Sikkerheten dekker heller ikke krav fra finansinstitusjoner, kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper verdipapirforetak, verdipapirfond og andre foretak for kollektiv forvaltning, pensjonskasser og pensjonsfond, samt fra eventuelle konsernselskaper til Foretaket.

24 Tiltak mot hvitvasking av penger

Ved etablering av kundeforhold skal kunden gjennom legitimasjonskontroll mv. dokumentere sin identitet samt angi og dokumentere eventuelle fullmakts- eller representasjonsforhold, slik at Foretaket til enhver tid kan oppfylle sine plikter i henhold til lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv., slik den til enhver tid gjelder.

Kunden er kjent med at Foretaket er eller kan være forpliktet til å gi offentlige myndigheter alle relevante opplysninger knyttet til kundeforholdet eller enkelttransaksjoner. Dette kan skje uten at kunden opplyses om at slike opplysninger er gitt.

25 Opplysningsplikt overfor myndigheter, klageorgan og andre

Foretaket vil uaktet lovbestemt taushetsplikt gi informasjon om kunden, kundens transaksjoner, innstående på

klientkonto og annet til de myndighetsorganer som måtte kreve dette i medhold av gjeldende rett.

Kunden anses å ha samtykket i at opplysninger som er undergitt taushetsplikt også kan gis til de regulerte markeder, oppgjørssentraler o.l. som måtte kreve dette i medhold av lov, forskrift eller andre regler fastsatt for disse organer. Likeledes anses kunden å ha samtykket i at slike opplysninger kan meddeles Verdipapirforetakenes Forbunds Etske Råd eller Finansklagenemnda der dette er påkrevet for behandlingen av klagesaker.

26 Endringer

Foretaket forbeholder seg rett til å endre Forretningsvilkårene. Vesentlige endringer får virkning fra det tidspunkt de skriftlig er meddelt kunden. Kunden anses å ha akseptert å motta melding om endringer per e-post dersom kunden har oppgitt e-post adresse til Foretaket. Andre endringer trer i kraft fra det tidspunktet de er publisert på Foretakets internettside. Endringer vil ikke ha virkning for ordre, handler, transaksjoner mv. som er inngitt eller gjennomført før tidspunktet for meddelelsen av endringene, med mindre endringene skyldes lovendringer eller pålegg fra domstoler eller offentlige myndigheter.

27 Meddelelser, språk og fullmakter

Kundens skriftlige meddelelser skal sendes pr brev, telefaks eller etter avtale pr SWIFT eller annen elektronisk kommunikasjon. Meddelelser sendt pr telefaks skal bekreftes ved oversendelse av originalbrev, med mindre annet fremgår av disse vilkår. I den grad kunden vet eller burde vite hvilken enhet i Foretaket som er rette mottaker, må meddelelsen sendes til vedkommende enhet og anses i motsatt tilfelle for ikke mottatt av Foretaket. Kunden kan i kommunikasjon med Foretaket benytte norsk eller engelsk.

Kunden skal ved etablering av forretningsforholdet meddele Foretaket personnummer/organisasjonsnummer, adresse, telefon- og telefaksnummer, eventuelle elektroniske adresser samt eventuelle fullmektiger. Det samme gjelder for bankkontoer og verdipapirkontoer i VPS eller annet tilsvarende register. Eventuelle endringer skal straks meddeles Foretaket skriftlig.

28 Tolkning

I tilfelle motstrid med lovgivning som kan fravikes ved avtale skal Forretningsvilkårene ha forrang.

I tilfelle der det henvises til lovgivning, andre regler eller disse vilkår skal dette forstås slik disse lover, regler og vilkår til enhver tid gjelder.

Vedrørende forholdet mellom Forretningsvilkårene og øvrige avtaler inngått mellom Foretaket og kunden, se punkt 2.

29 Verneting - lovvalg - tvisteløsning

Tvister i forholdet mellom kunden og Foretaket, herunder tvister som står i forbindelse med Forretningsvilkårene skal løses etter norsk rett med Oslo tingrett som (ikke-eksklusivt) verneting. Kunder med utenlandsk verneting fraskriver seg enhver eventuell rett til å motsette seg at søksmål som har tilknytning til disse forretningsvilkår fremmes for Oslo tingrett. Kunder med verneting i utlandet kan, uavhengig av overnevnte, saksøkes av Foretaket ved slikt verneting dersom Foretaket ønsker dette.

Dersom kunden ikke er tilfreds med klagebehandlingen hos Foretaket, kan kunden bringe spørsmål om forståelsen av Forretningsvilkårene og forhold i tilknytning til Foretaket inn for Verdipapirforetakenes Forbunds Etske Råd i samsvar med de etiske normer og behandlingsreglene for saker i henhold til de etiske normer. I noen tilfeller kan klager også bringes inn for Finansklagenemnda. Foretaket kan gi nærmere informasjon om klagebehandlingen for de enkelte produkter. Utenlandske kunder, herunder nordmenn hjemmehørende i utlandet, som kan påberope seg lover eller regler som gir beskyttelse mot rettsforfølgelse fra Foretaket i relasjon til sine forpliktelser overfor Foretaket, fraskriver seg denne rett så langt dette ikke er i direkte strid med de aktuelle lover eller regler.

30 Personopplysningsloven

Foretaket ved leder er behandlingsansvarlig etter Personopplysningsloven.

Personopplysninger vil bli behandlet i samsvar med gjeldende lover og forskrifter. Formålet med behandlingen av personopplysninger er gjennomføring av de avtaler som inngås mellom Foretaket og kunden, administrasjon, fakturering/oppgjør samt markedsføring av investeringsprodukter og -tjenester.

Personopplysninger kan ved lovbestemt opplysningsplikt bli utlevert til offentlige myndigheter.

Kunden kan be om informasjon om hvilken behandling Foretaket foretar, og hvilke opplysninger som er registrert, jf. Personopplysningsloven § 18. Kunden kan kreve retting av uriktige eller mangelfulle opplysninger, samt kreve sletting av opplysninger når formålet med behandlingen er gjennomført og opplysningene ikke kan brukes/arkiveres til annet formål, jf. personopplysningsloven §§ 27 og 28.

31 Språk

Forretningsvilkårene finnes i norsk og engelsk versjon. Ved motstrid skal den norske versjonen ha forrang.